

VIERDE POPULIEREN CONGRES TE GENEVE EN REIS NAAR WEST DUITSLAND

door

Prof. Dr. G. HOUTZAGERS en Ir F. W. BURGER

De vierde zitting van het Internationale Populieren Congres werd dit jaar van 17 tot 22 April te Genève gehouden.

Dit keer waren er afgevaardigden van België, Canada, Engeland, Frankrijk, Italië, Nederland, Oostenrijk, Turkije, Zweden en Zwitserland, terwijl als gast aanwezig waren de Franse- en de Bizone van West Duitsland, waarvan de vertegenwoordigers vergezeld waren van een Frans en een Amerikaans bosbouwkundige. Oostenrijk en Turkije werden als nieuwe leden aangenomen.

In het permanente comité werd de heer MEUNIER opgevolgd door Prof. GIORDANO (Italië); zodat dit comité thans als volgt is samengesteld: PH. GUINIER (Frankrijk), voorzitter; G. HOUTZAGERS (Nederland), ondervoorzitter; R. G. FONTAINE (F.A.O.), secretaris; GIORDANO (Italië); HERBIGNAT (België); PEACE (Engeland); PICCAROLO (Italië); POURTET (Frankrijk) en REGNIER (Frankrijk), leden.

Ten aanzien van de *nomenclatuur* van de sectie Aigeros van het geslacht *Populus* werd een voorstel opgemaakt voor het Internationaal Botanisch Congres te Stockholm (1950), dat de populieren van deze sectie rubriceert in 3 groepen:

- 1e de populieren herkomstig uit Europa alle behorende tot de soort *Populus nigra* Linnaeus (1753)
- 2e de populieren herkomstig uit het oosten van Noord Amerika alle onder te brengen bij de collectieve soort *Populus deltoides* Marshall (1785). De naam *Populus canadensis* Moench (1785), non Michaux (1813), die wordt gegeven aan zeer verschillende vormen, dient te worden uitgeschakeld.
- 3e de talrijke hybriden tussen beide genoemde soorten, die voornamelijk in de cultuur worden gebruikt, waren aan te duiden met de collectieve naam *Populus euramericana* (Dode) Guinier. De hiertoe behorende hybriden waren voorts, op grond van de beslissingen op de congressen te Wenen (1905), Brussel (1910) en Cambridge (1930), aan te duiden:
 - a. hetzij door toevoeging van een latijnse naam, als het type reeds eerder was beschreven en er een naam aan was gegeven; bijvoorbeeld:
 - Populus euramericana* forma *serotina* Th. Hartig (1851)
 - Populus euramericana* forma *robusta* G. K. Schneider (1904)
 - b. hetzij door een fantasiernaam, gebruikt in de streek waar het type werd geteeld; bijvoorbeeld:
 - Populus euramericana* forma *régénére* de l'Ourcq
 - c. hetzij door een nummer, voorafgegaan door een letter, aanduiden-

(Foto Burger)

☐ *P. serotina erecta* te Yvonand ongeveer
45 jaar oud

(Foto Peace)

Stamstuk uit het *P. serotina erecta* bos te
Yvonand aan het meer van Neuchatel

(Foto Peace)

Munsterland. *P. robusta* als wegbeplanting

(Foto Peace)

De boomfiets te Yvonand voor het opkronen
der populleren

de het land, waar het type werd verkregen of geteeld ; bijvoorbeeld :

Populus euramericana forma I. 154 (Italiaanse bastaard).

Voor de typen verkregen door kunstmatige kruising werd aanbevolen tussen haakjes de ouders (eerst vrouwelijk, dan mannelijk) te vermelden.

Op 26 April zou een *delegatie naar de Verenigde Staten* van Amerika vertrekken voor nader onderzoek der deltoïdes-vormen aldaar.

Voorts werden verschillende onderwerpen behandeld betreffende de *cultuur* der populieren :

1. jaarlijks gemiddelde *aanwas* (België, Frankrijk en Italië). Vooral de gegevens van Italië waren bijzonder belangwekkend door o.a. de navolgende cijfers :

beplanting met 250 stuks per ha.		idem met 400 stuks per ha.
15 jaar	1,35 omtrek in meters	1,05
20 jaar	1,60	1,20
25 jaar	1,80	1,30
10 jaar	295	werkhout in m ³ /ha 205
15 jaar	430	385
20 jaar	675	535
25 jaar	874	650
percentage der verschillende producten op 25-j. leeftijd		
	20	papierhout 20
	25	zaaghout 38
	55	fineerhout 42

Van franse zijde werd voorgesteld het onderzoek voort te zetten en aan de Nationale Commissies te verzoeken in 1952 rapport uit te brengen over het rendement der beplantingen, zowel langs wegen, als van bomen die in bosverband werden geplant.

2. het *stekken* (België, Italië, Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije). De gegevens komen niet allemaal overeen, maar als resultaat der verschillende ondervindingen kan worden medegedeeld, dat de stekken gesneden dienen te worden ter lengte van 22—30 cm, goed uitgerijpt, met een doorsnede van 7—8 mm, genomen uit de toppen der bomen (jong) of uit goed onderhouden moerstoven, die tenminste elke 10—12 jaar dienen te worden vernieuwd. Zij behoren te worden beschermd tegen uitdrogen, hetzij door het snijden uit te stellen tot vlak voor het gebruik, hetzij door de snijvlakken af te dekken (entwas) of wel door ze te bewaren in vochtig zand of in de koelcel. Het gebruik van groeistoffen is voor de populieren van de groep *Aigeros* niet nodig. Gebruik van sterk aandrijvende stikstofbemesting stimuleert de aantasting door schimmelziekten.

3. het *zaaien* van natuurlijke en kunstmatige hybriden wordt proefsgewijze voortgezet te Grammont, Wageningen en Casale Monferrato (*Aigeros* × *Leuce* ; deltoïdes × *tremula*).

Ten aanzien van de *ziekten en plagen* werden nog rapporten uitgebracht door België, Engeland, Frankrijk en Italië, welke aanleiding gaven tot het opstellen van een enquête onder de leden, opdat, op grond van de door de Nationale Commissies te verstrekken gegevens, een overzicht zal worden verkregen over alle bestaande moeilijkheden, teneinde nader te kunnen beoordelen welke algemene maatregelen verder ter bestrijding dienen te worden genomen.

(Foto Burger)

Bruinkoolberg van de bovengrond, beplant met 1 jarige populieren ($2\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ m.) (regenerata, serotina, Bachelierii, vernirubens); *P. serotina* veel konijnenschade. Deze meters dikke opgebrachte grond die zeer grofkorrelig is maar wel mineraalrijk blijkt door zijn hoog luchtgehalte niettegenstaande de grond over het algemeen te droog is voor populieren, in eerste generatie hiervoor toch zeer geschikt te zijn

(Foto Burger)

P. robusta op bruinkoolontginningsgronden in het Rijnland

(Foto Burger)

Moerstoven van *Populus angulata* ♀ te Thalissieu (Savoie) Deze vorm is meer resistent tegen koude dan de mannelijke vorm *P. carolinensis*

Wat het *houtonderzoek* betreft, waarvoor alleen Nederland met voorlopige gegevens uitkwam, was men het erover eens, dat het onderzoek, dat verricht moet worden op grond van het beschrijvingsblad, veel tijd neemt en vaak te weinig zin heeft voor het praktische doel, dat dient te worden gesteld. Nader uitgewerkt zal worden de werkmethode der Zwitserse Nationale Commissie, die reeds sedert 2 jaren wordt toegepast. Volgens deze commissie zijn de groeiplaats en de cultuurmaatregelen belangrijker voor stam- en kroonvorm en de houtkwaliteit, dan de keuze van het type, mits deze is aangepast aan de streek.

In België en in Italië zijn belangrijke beslissingen gevallen ten aanzien van de *controle op soortechtheid*, ziektevrigheid en kwaliteit, een en ander op het voorbeeld gegeven door Nederland, doch minder streng bindend.

Bekend werd gemaakt, dat het volgende congres van 26 April tot 2 Mei 1951 in Engeland zal worden gehouden.

Er werden 2 excursies gemaakt. De eerste excursie betrof de zuidzijde van het meer van Neuchâtel, waar bezocht werden beplantingen van een *robusta*-vorm, een *serotina*-vorm en een *regenerata*-vorm, waarvan vooral de tweede bijzonder mooi was (op 50-jarige leeftijd 720 m³ hout per ha, waarvan 600 m³ populier met 40% lucifershout en 40% finer; stammen met een doorsnede tot 1 m). De bomen werden opgesnoeid door gebruikmaking van een doeltreffend klimapparaat, „boomfiets” geheten, dat geen schade aan de stam veroorzaakt en dat zeer fraai geconstrueerd van verstelbaar staalband, maar vrij duur was (400 Zw. Frs). De tweede excursie betrof Chautagne in Savoye, waar de vrouwelijke *Populus angulata*-vorm werd waargenomen, alsmede de teelt van het voortplantingsmateriaal (Thalissieu in Ain). Ook werden hier jonge beplantingen bezocht op sterk kalkhoudende doch te natte grond, waar de keuze van robuust geheel verkeerd bleek. *Populus serotina* en *regenerata* waren hier beter op hun plaats.

De laatste excursie werd ingeleid door een grootse ontvangst door de Directeur-generaal van het Franse Staatsbosbeheer, die een rede hield voor een zaal van 200 mensen, beantwoord door een rede, voornamelijk over de populier, van de voorzitter van het congres, prof. PH. GUINIER. De excursie betrof het gebied van de inspectie Chambéry ten Noorden van het meer van Aix les Bains.

Voorafgaande aan het congres hadden wij een excursie naar West-Duitsland gemaakt met het doel om de populierencultuur daar te bestuderen, alsmede de stand van het onderzoek en de organisatie ter verbetering van en de propaganda voor de cultuur van deze houtsoort.

Münsterland werd bezocht onder auspiciën van de „Fachausschuss für Pappelerkennung bei der Verwaltung für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten” (Reinbek bij Hamburg). Hier werd voornamelijk (ongeveer 95%) *Populus robusta* aangeplant, de soort die het op lichtzure, doch niet te natte gronden, het beste zou doen. Toch bestond er ook wel de neiging om *P. regenerata*, en dan in het bijzonder de „Harff'er Pappel”, aan te planten, welke soort ook wel tegen een lage pH bestand is. Daarnaast werden enige klonen (Rema-pappel, Steppenpappel) gepropageerd, welke waren geselecteerd door de kweker RÜSKAMP te Welte bij Dülmen, en verder een kloon van een élite *robusta*-moederboom door hem in die streek uitgezocht. De *serotina* en de *marilandica*,

die hier weinig voorkomen, spelen er geen culturele rol.

In het *Nederrijnland* tussen Keulen en Aken waren interessant de beplantingen met populier van de afvalgronden in het bruinkoolbekken. De los opgeworpen of in de ontginning gestorte bovengronden hebben door de luchtige ligging een hoog zuurstofgehalte, hetgeen gunstig is voor de populierencultuur; ingespoelde gronden waren daarvoor niet geschikt. Op deze gronden heeft de populierencultuur bevorderende „Deutsche Pappelverein” zich in het groot geworpen, niet alleen om propaganda te maken voor de verbetering en het tot waarde brengen van deze gronden, maar ook, door op uitgebreide schaal, met hulp van het daartoe opgerichte „Pappelinstitut”, proeven te nemen en onderzoeken te doen met allerlei soorten, vormen en bastaarden. Voorts proeven inzake bemesting, cultuurwijze en houtbruikbaarheid. Ook door de voorziening van plantmateriaal in handen te nemen en klonenselecties ter beschikking te stellen vanwege de door de vereniging ingestelde „Gemeinnützige Gesellschaft zur Förderung des Pappelanbaus” (Bonn). Alles onder drang van de grote houttekorten, waardoor hierbij veel steun wordt ondervonden van de zijde der industrie.

Belangrijk zijn overal in dit gebied de regenerata populieren uit Harff, die door het rentambt van de Graaf van MIRBACH in het groot worden geteeld en verspreid. Ook is de robusta hier in grote hoeveelheden in gebruik, zij het soms onder andere namen en waarschijnlijk in verschillende selecties of klonen (Antweiler Forstbaumschulen met zijn P. 'Bachelierii en P. vernirubens). Een en ander wordt ook in het groot bevorderd door de werkzaamheden van de „Gräfllich von Schaesberg'schen Pappelhochzuchtbaumschulen” te Dalheim aan onze grens bij Vlodrop.

Daarnaast was tenslotte belangwekkend het levenswerk van de heer SCHMITZ LENDERS, die in veel opzichten plaatselijk als de pionier der populierencultuur is te beschouwen en daarvoor heel veel heeft gedaan door voorbeeld en geschrift. Als zijn laatste in 1948 verschenen werk zij vermeld zijn „Pappel-Ertrags- und Massentafeln”.

Een zusterorganisatie der „Deutsche Pappelverein” is „Lignikultur”, „Gesellschaft für Holzerzeugung ausserhalb des Waldes”, die voortwerkende op de denkbeelden van de „Gesellschaft für forstliche Arbeitswissenschaft”, zeer veel propaganda maakt en voorbeelden stelt voor een verhoogde populierencultuur, doch ook de wilgen in het bijzonder de vriendcultuur in zijn arbeidsprogramma heeft betrokken.

Beide organisaties werken naast elkander en vertonen nog geen sterke neiging tot samenwerking. Van de zijde der buitenlandse bezoekers werd daarom met klem aangedrongen op het vormen van een enkele de West-Duitse Bondsstaat vertegenwoordigende organisatie, daar dit de internationale vertegenwoordiging zeer zou vergemakkelijken. Tot een resultaat is te dezen opzichte niet gekomen, maar wel werden, zoals wij in het begin van het artikel hebben vermeld, enkele personen afgevaardigd naar het congres te Genève.

Hieronder moge nog een opgave volgen der deelnemers van het congres:

België	A. HERBIGNAT, inspecteur, Brussel.
Canada	R. G. RAY, houtvester, Quebec.
Engeland	T. R. PEACE, Forestry Commission, Phytopatholoog, Farnham.

- Frankrijk PH. GUINIER, oud-directeur van de Nationale Bosbouwhogeschool in Nancy.
J. POURTET, inspecteur boswezen.
R. REGNIER, directeur bij het landbouwonderzoek.
- Italië A. JANIS, hoofdingenieur bij de industrie (Staatstoezicht).
G. SACCHI, directeur-generaal van het boswezen.
G. PICCAROLO, directeur van het populierenproefstation, Casale Monferrato.
A. PAVARI, directeur van het bosbouwproefstation.
G. GIORDANO, bosbouwfaculteit universiteit Florence.
L. CHIANESE, hoofd van de landbouwkundige dienst van de maatschappij voor cellulose en papier.
L. MONDINI, commissaris van idem, Rome.
S. CORRARINO, hoofd van de afd. industrie van het ministerie van industrie en handel.
- Nederland G. HOUTZAGERS, landbouwhogeschool, Wageningen.
F. W. BURGER, staatsbosbeheer, Utrecht.
- Oostenrijk W. WETTSTEIN, universiteit, Wenen.
- Turkije F. SEKER, directeur-generaal van het boswezen.
F. ADALI, voorzitter van de technische afdeling van het boswezen.
O. FIGEN, hoofd van de dienst voor de populier en het bos, cellulose-industrie.
- Zweden H. JOHNSON, directeur van het instituut voor veredeling van bosbomen.
S. F. N. WYKSTROM, bos- en houtafdeling van het lucifersconcern, Jönköping.
- Zwitserland E. MULLER, inspecteur boswezen.
E. GAILLARD, idem.
- Duitsland :
Bizone C. STRAUSS, afgevaardigde van de Ver. Staten; waarnemers : H. H. HILF, Reinbek, E. ROHMEDEK, universiteit München.
- Franse zone E. PARANT, hoofd van dienst in de franse zone.
- F.A.O. D. R. CAMERON, hoofd van het Europees bureau,
R. G. FONTAINE.

Deelnemers aan een reis naar Duitsland (Nordrhein-Westfalen) van 12—15 April waren als bezoekers behalve beide ondergetekenden — Prof. Dr G. HOUTZAGERS (Landbouw Hogeschool, Instituut voor Bosbouwkundig Onderzoek) en Ir F. W. BURGER (Staatsbosbeheer) — T. R. PEACE (Farnham, Sussex) en G. GERRITSEN (Ned. Heide Mij) Arnhem.

De Duitse deelnemers waren :

„Lignikultur“

Prof. Dr H. H. HILF, voorzitter „Pappelenerkennungsausschuss“, Reinbek.

Forstassessor ARTMANN, Reinbek.

Forstm. a. D. B. SCHMITZ LENDERS, Benrath.

Prof. Dr GROSZKOPF, Bodemkundige, Reinbek.

Forstmeister HOLL, Rhede.

Revierförster BIELEFELD.

„Deutscher Pappelverein“

Bestuur :

Regierungspräsident Dr WARSCH, Keulen, voorzitter.

Dr F. KIEL, Wiesbaden, Directeur van de Celstoffabriek, Waldhof.

Oberlandforstmeister STEHLE, Hoofd van het Bosbeheer Nordrhein-Westfalen, Dusseldorf.

E. PEIN, Halstenbek, voorzitter der Duitse kwekersorganisatie.

Oberforstmeister WEMPER, ondervoorzitter, Staatsbosbeheer, Keulen.

VON ZANTHIER, Antweiler, kweker.

Prof. Dr H. HESMER, directeur van de Onderzoeksraad der Deutsche Pappelverein, Bonn.

Onderzoeksraad der Deutsche Pappelverein, behalve Prof. HESMER, Prof. Dr RÖHMEDER, München.

Prof. Dr JAYME, directeur van het instituut voor cellulosechemie te Darmstadt, Technische Hogeschool.

Genodigd beide directeuren van de Celstoffabriek Waldhof, Wiesbaden Hr SCHÜTZE en HOFFMANN.

Dr LÖHR van het Rijksarboretum te Keulen.

Wetenschappelijk Instituut :

Dr R. MÜLLER, directeur, Bonn.

Oberforstmeister EICHBAUM, bedrijfsleider, Bonn.

Gemeinnützige Gesellschaft z. Förderung des Pappelanbaus.

Oberforstmeister KLOSE, referent, Düsseldorf, en van de bedrijfsleiding : P. MEISSNER, GRAF VON KORFF en VON TROTHA.

Voorts nog : Forstmeister MERLE. Forstassistent TOLZIEN. HOLT-HAUSEN, rentmeester HARFF.

Landbouwers : DANIEL, DINGDEN ; SCHULZE TEMMING, HEGERORT (Holtwick) ; GUSTAV RÜSKAMP, kweker, WELTE (Dülmen) en zijn medewerker Dr BAUR, (jurist). Dr APELDORN, Dalheim en zijn bedrijfsleider Dr ARNTZ.